

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра Фінансового менеджменту та фондового ринку

РЕФЕРАТ

кваліфікаційної роботи

**на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності
072 Фінанси, банківська справа та страхування**

освітньо-професійна програма

«Фінанси, фінансовий менеджмент та страхування»

**на тему: «Кредитний портфель комерційного банку
та мікрофінансової організації»**

Виконавець:

студентка факультету ФБС

Миропольська Марія Вікторівна

/підпис/

Науковий керівник:

к.е.н., викл.

Домбровська Софія Олексіївна

/підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Банки та мікрофінансові організації відіграють важливу роль у функціонуванні економіки, їх можна розглядати як два типи фінансових посередників різної сутності, але які часто мають одну і ту ж мету - акумулювати заощадження для фінансування кредитних проектів, які вважаються вигідними. Вони відрізняються логікою посередництва, масштабами своїх операцій, строковістю контрактів, механізмами, що використовуються при виборі та моніторингу проектів тощо. Банківські установи перебувають під наглядом центрального банку і регулюються банківським законодавством, тоді як мікрофінансові структури залежать від Міністерства фінансів та регулюються спеціальними законами. Банки наділені владою створення грошей, вони є грошово-кредитними фінансовими установами, тоді як мікрофінансові установи не мають цієї ліцензії.

У даній роботі досліджується кредитний портфель комерційного банку та мікрофінансової організації, та як саме кредитний ризик та стандарти кредитування впливають на фінансові ринки та економіку. Кредитний ризик відноситься до ймовірності того, що позичальник не захоче або не зможе погасити боргові зобов'язання. Стандарти кредитування набувають більш широкого тлумачення: вони можуть стосуватися типових позичальників, які отримують доступ до ринків боргу, та інших нецінових умов позики, таких як договори позики та інші заходи щодо контролю чи моніторингу.

Питанням якості та структурного складу кредитного портфелю присвячені праці таких зарубіжних вчених та економістів, як Е. Долан, Т. Кох, Г. Марковіц, Д. Нотон, П. Роуз, Дж. Сінкі, Дж. Тобін, Дж. Трейнор, У. Шарп. та ін. Серед вітчизняних вчених даними питаннями займалися такі вчені, як Ю. В. Бугель, Ю. В. Владчин, У. М. Голуб, Г. В. Карпенко, О. І. Лаврушин, Г. С. Панова, А. Я. Пашков, та ін.

Мета дослідження. Метою роботи є розробка пропозицій щодо оптимізації формування та структури кредитного портфелю комерційного банку та мікрофінансової організації.

Завдання дослідження. Для досягнення поставленої мети необхідно виконати наступні завдання:

- розглянути сутність кредитного портфелю комерційного банку;
- дослідити структуру кредитного портфелю комерційного банку;
- визначити методичні підходи до аналізу кредитного портфелю банку;
- здійснити огляд кредитної політики комерційного банку АТ КБ «ПриватБанк» та ТОВ «Манівео Швидка Фінансова Допомога»;
- проаналізувати фінансовий стан АТ КБ «ПриватБанк» та ТОВ «Манівео Швидка Фінансова Допомога», окреслити особливості структури кредитного портфелю суб'єктів господарювання;
- провести аналіз якості кредитного та депозитного портфелю АТ КБ «ПриватБанк» та ТОВ «Манівео Швидка Фінансова Допомога»;
- запропонувати напрямки щодо удосконалення кредитної стратегії суб'єктів господарювання;

- розробити модель впливу факторів на ставки по кредитах АТ КБ «ПриватБанк» та ТОВ «Манівео Швидка фінансова допомога»;

- надати рекомендації щодо оптимізації якості кредитного портфелю АТ КБ «ПриватБанк»;

- запропонувати підходи до оптимізації кредитного портфелю ТОВ «Манівео Швидка Фінансова Допомога».

Об'єктом дослідження є процес формування кредитного портфелю АТ КБ «ПриватБанк» та ТОВ «Манівео Швидка Фінансова Допомога», які є суб'єктами господарювання, що здійснюють свою діяльність на території України згідно з чинним законодавством України.

Предметом дослідження є теоретичні та практичні засади аналізу кредитного портфелю і кредитної політики комерційного банку та мікрофінансової організації.

Методи дослідження. У процесі дослідження використовувалися методи дослідження, які ґрунтуються на діалектичному підході до вивчення економічних явищ і процесів аналізу кредитного портфелю комерційного банку та мікрофінансової організації. У роботі використано такі загальнонаукові прийоми і методи дослідження, як спостереження, групування, узагальнення та графічне зображення даних тощо. Визначальними у вирішенні поставлених завдань можна відзначити методи синтезу, індукції, дедукції і порівняння.

Інформаційна база. Під час дослідження використовувалися наукові праці зарубіжних і вітчизняних фахівців із питань аналізу структури та формування кредитного портфелю комерційного банку та мікрофінансової організації, основні нормативні акти, які регулюють дану сферу, інформація практичного характеру та фінансова звітність суб'єктів господарювання.

Практичне значення одержаних результатів роботи полягає в тому, що розглянуті особливості кредитного портфелю комерційного банку та мікрофінансової організації дозволять надати пропозиції, які мають змогу вдосконалити кредитну діяльність АТ КБ «ПриватБанк» та ТОВ «Манівео Швидка Фінансова Допомога».

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота бакалавра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (50 найменувань) та 5-х додатків. Загальний обсяг роботи становить 86 сторінок. Основний зміст викладено на 72 сторінках. Робота містить: 25 таблиць, 6 формул, 16 рисунків.

Публікації та апробація результатів дослідження. Основні ідеї кваліфікаційної роботи знайшли відображення у науковому фаховому виданні: Миропольська М. В., Домбровська С. О. Особливості кредитування комерційними банками та мікрофінансовими організаціями. *Причорноморські економічні студії*. Вип. 63. С. 131-136.

Основні положення кваліфікаційної роботи доповідалися на V студентській науково-практичній конференції «Стабілізація фінансово-економічної системи України», за результатами якої опубліковано тези доповіді на тему «Яка роль мікрокредитування в сучасному економічному середовищі?».

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

В першому розділі «**Теоретичні засади формування кредитного портфелю комерційного банку**» розглянуто економічну сутність кредитного портфелю комерційного банку, досліджено структуру кредитного портфелю комерційного банку, визначено методичні підходи до аналізу кредитного портфелю банку.

В другому розділі роботи «**Порівняльний аналіз кредитного портфелю АТ КБ «ПриватБанк» та ТОВ «Манівео Швидка Фінансова Допомога»**» здійснено огляд кредитної політики комерційного банку АТ КБ «ПриватБанк» та ТОВ «Манівео Швидка Фінансова Допомога» проаналізовано фінансовий стан АТ КБ «ПриватБанк» та ТОВ «Манівео Швидка Фінансова Допомога», окреслено особливості структури кредитного портфеля суб'єктів господарювання, проведено аналіз якості кредитного та депозитного портфеля АТ КБ «ПриватБанк» та ТОВ «Манівео Швидка Фінансова Допомога», запропоновано напрямки щодо удосконалення кредитної стратегії суб'єктів господарювання.

У третьому розділі «**Напрями оптимізації кредитного портфеля суб'єктів господарювання**» розроблено модель впливу факторів на ставки по кредитах АТ КБ «ПриватБанк» та ТОВ «Манівео Швидка Фінансова Допомога», надано рекомендації щодо оптимізації якості кредитного портфелю АТ КБ «ПриватБанк», запропоновано підходи до оптимізації кредитного портфелю ТОВ «Манівео Швидка Фінансова Допомога».

ВИСНОВКИ

Проаналізувавши кредитний портфель АТ КБ «ПриватБанк» та ТОВ «Манівео Швидка Фінансова Допомога», є можливість зробити наступні висновки:

1. При розгляді економічної сутності кредитного встановлено, що кредитний портфель являє собою сукупність усіх банківських позик, що структуровані за певними параметрами відповідно до завдань визначеної банком кредитної політики. Обґрунтовано, що під час формування оптимального кредитного портфеля необхідно ставити за мету реалізацію розробленої кредитної політики на основі підбору найбільш ефективних і надійних кредитних вкладень.

2. Досліджено структуру кредитного портфелю комерційного банку, це дало можливість встановити, що структурний аналіз проводиться для визначення надмірної концентрації кредитних операцій в одному сегменті, це, в свою чергу, підвищує ступінь кредитного ризику. Проте надмірна диверсифікація кредитного портфеля створює певні труднощі в управлінні позиковими операціями та може стати причиною банкрутства банку, тому зарубіжні комерційні банки визначають для себе межі вкладення ресурсів у певний сегмент і застосовують метод лімітування, з яким в українських банків досі не було практики.

3. Розглянуто методичні підходи до аналізу кредитного портфелю та встановлено, що для прийняття банком обґрунтованих рішень важливе значення має чітка і зважена оцінка ризиків на майбутній період, адекватний аналіз кредитного ринку, ясність перспектив розвитку ресурсної бази банку, коректна оцінка якості кредитного портфеля.

4. Здійснено огляд кредитної політики АТ КБ «ПриватБанк» та ТОВ «Манівео Швидка Фінансова Допомога» та виявлено, що кредитна політика комерційного банку та мікрофінансової установи розробляється на основі положень економічної і грошово-кредитної політики держави та господарської ситуації в регіоні. Положення про кредитну політику АТ КБ «ПриватБанк» та «Правила надання грошових коштів у позику» ТОВ «Манівео Швидка Фінансова Допомога» спрямовані на те, щоб домогтися максимально можливої якості кредитної діяльності та зробити ефективнішим регулювання фінансового сектору і удосконалення підходів завдяки переходу до інтегрованої моделі регулювання та нагляду, впровадження норм європейського і міжнародного законодавства щодо протидії зловживанням на ринках капіталу;

5. Проведено аналіз фінансового стану АТ КБ «ПриватБанк» та ТОВ «Манівео Швидка Фінансова Допомога» та визначено, що діяльність банку не ефективна, а у ТОВ «Манівео Швидка Фінансова Допомога» рентабельність перевищує мінімальний поріг рентабельності у середньому більше, ніж у два рази, а отже діяльність мікрофінансової організації є ефективною. Досліджено структуру кредитного портфелю банку та мікрофінансової організації, як саме структура прямо впливає на якість кредитного портфеля. На основі аналізу структури кредитного портфелю досліджуваних суб'єктів господарювання сформульовано висновок, що АТ КБ «ПриватБанк» має більший різновид кредитних продуктів і включає іпотечне та споживче кредитування, кредитні ліміти на кредитних картках, кредити на придбання автомобілів, кредитування малого та середнього бізнесу, лізинг, на противагу ТОВ «Манівео Швидка Фінансова Допомога», яке на даний момент здійснює тільки споживче кредитування.

6. Проаналізовано якість кредитного портфелю ТОВ «Манівео Швидка Фінансова Допомога» і АТ КБ «ПриватБанк». Депозитна політика АТ КБ «ПриватБанк» є результативною. У відсотковому відношенні депозити фізичних осіб в загальному обсязі депозитного портфелю АТ КБ «ПриватБанк» станом на 2020 рік складають 72,82%, депозити юридичних осіб – 27,10%, депозити державних організацій – 0,08%. Побудова якісного кредитного портфеля неможлива без урахування зовнішніх і внутрішніх чинників впливу на процес формування його структури та величину якісних характеристик. Усвідомлення механізму та взаємодії елементів кредитного процесу і логіки виконуваних ним функцій дає змогу банківським установам поліпшувати якість кредитного портфеля через зміну окремих аспектів підконтрольних установі організаційних сторін свого функціонування.

7. Розроблено модель впливу факторів на ставки по кредитах АТ КБ «ПриватБанк» та ТОВ «Манівео Швидка фінансова допомога». Факторами, які безпосередньо впливають на кредитну ставку, виявлено рівень інфляції, курс

долара (НБУ), ставки по депозитам АТ КБ «ПриватБанк»(для банку), облікова ставка НБУ. Встановлено, що на кредитні ставки АТ КБ «ПриватБанк» та ТОВ «Манівео Швидка фінансова допомога» позитивно впливають усі вище наведені фактори, тому що вони представляють позитивну чутливість кредитних ставок обох суб'єктів господарювання, а отже ставки по кредиту зазнають значного впливу даних факторів. Прогноз рівня факторів вказує на те, що при зниженні рівня факторів кредитні ставки обох суб'єктів господарювання будуть відповідно зменшуватись.

8. На основі аналізу якості та структури кредитного портфелю АТ КБ «ПриватБанк» надано рекомендації щодо оптимізації якості кредитного портфелю АТ КБ «ПриватБанк», які полягають в портфельній диверсифікації, роботі з непрацюючими та безнадійними кредитами та вдосконаленні системи управління кредитним портфелем.

9. На основі аналізу якості та структури кредитного портфелю ТОВ «Манівео Швидка Фінансова Допомога» запропоновано впровадити новий продукт – довгостроковий кредит на суму від 30 000 грн до 50 000 грн на строк до 6 місяців, що дозволить збільшити прибутковість суб'єкта господарювання.

Виконання запропонованих стратегічних напрямків призведе до якісного покращення кредитного портфелю АТ КБ «ПриватБанк» та ТОВ «Манівео Швидка Фінансова Допомога», що сприятиме збалансованому зростанню та стійкому розвитку внутрішнього ринку та буде спостерігатись взаємовигідне співробітництво банків, мікрофінансових організацій та підприємств.

АНОТАЦІЯ

Миропольська М.В., «Кредитний портфель комерційного банку та мікрофінансової організації»,

кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності «072 Фінанси, банківська справа та страхування» за освітньо-професійною програмою «Фінанси, фінансовий менеджмент та страхування»

Одеський національний економічний університет

м. Одеса, 2021 рік

Кваліфікаційна робота бакалавра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Об'єкт дослідження – кредитний портфель комерційного банку та мікрофінансової організації.

Проаналізовано фінансовий стан та кредитний портфель АТ КБ «ПриватБанк» та ТОВ «Манівео Швидка Фінансова Допомога». Визначено ключові фактори впливу на кредитний портфель АТ КБ «ПриватБанк» та ТОВ «Манівео Швидка Фінансова Допомога».

Обґрунтовано вплив факторів на кредитний портфель. Запропоновано шляхи покращення якості кредитного портфелю АТ КБ «ПриватБанк» та висунуті пропозиції щодо розширення структури кредитного портфелю ТОВ «Манівео Швидка Фінансова Допомога».

Ключові слова: кредит, кредитування, кредитний портфель, кредитна політика, банк, мікрофінансова організація, мікрофінансування, фінансовий стан.

ANNOTATION

Myropolska M.V., «Loan portfolio of a commercial bank and microfinance organization»,

thesis for Bachelor degree in specialty «072 Finance, banking and insurance»

under the program «Finance, financial management and insurance»,

Odessa National University of Economics

Odessa, 2021

The bachelor's thesis falls into an Introduction, 3 Chapters, Conclusion, a List of Literature and Appendix. The object of research is the loan portfolio of a commercial bank and a microfinance organization.

The financial condition and loan portfolio of JSC CB «PrivatBank» and LLC «Moneyveo emergency financial assistance» were analyzed. The main factors influencing the loan portfolio of JSC CB «PrivatBank» and LLC «Moneyveo emergency financial assistance» have been identified.

The influence of factors on the loan portfolio is substantiated. Ways to improve the quality of the loan portfolio of JSC CB «PrivatBank» are proposed and proposals are made to expand the structure of the loan portfolio of LLC «Moneyveo emergency financial assistance».

Keywords: credit, crediting, credit portfolio, credit policy, bank, microfinance organization, microfinance, financial condition.